U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Davida Hipšra, JUDr. Jana Passera, JUDr. Jaroslava Hubáčka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **V. V.,** zastoupeného Mgr. Ivou Svobodovou, advokátkou se sídlem Leštínská 12, Praha 9, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2011, čj. OAM-28/LE-BE02-PA03-2011, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 10. 2011, čj. 64 Az 8/2011 – 23,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Ustanovené advokátce žalobce Mgr. Ivě Svobodové **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2400 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

I.

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne ze dne 15. 4. 2011, čj. OAM-28/LE-BE02-PA03-2011, neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu).

II.

[2] Žalobce podal proti rozhodnutí žalovaného žalobu u Krajského soudu v Ostravě, který ji zamítl rozsudkem ze dne 14. 10. 2011, čj. 64 Az 8/2011 – 23.

[3] Krajský soud neshledal důvodnou námitku, podle které žalovaný porušil ustanovení § 12 zákona o azylu, které taxativním způsobem uvádí důvody pro udělení mezinárodní ochrany. Žalobce totiž žádný z těchto důvodů v průběhu správního ani soudního řízení neprokázal. Důvodem pro udělení azylu nemůže být ani potřeba či přání žalobce

legalizovat svůj další pobyt na území České republiky, jelikož takovou situaci řeší zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Instituty tohoto zákona nelze nahrazovat podáním žádosti, resp. udělením mezinárodní ochrany. Důvodnou není ani žalobní námitka stran porušení § 14a zákona o azylu. Žalobcem uváděné důvody nelze hodnotit jako nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu.

[4] Krajský soud se nezabýval tvrzeným porušením citovaných ustanovení správního řádu žalovaným, neboť žalobce toto porušení v žalobě tvrdil pouze v obecné, a proto nepřezkoumatelné, podobě. Soud uzavřel, že žalovaný nepochybil, jestliže žalobci neudělil žádnou z forem mezinárodní ochrany ve smyslu § 12 - § 14b zákona o azylu, neboť pro to nebyly v řízení shledány žádné relevantní důvody.

III.

[5] Rozsudek krajského soudu napadl žalobce (stěžovatel) blanketní kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Současně v ní pořádal o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[6] Nejvyšší správní soud usnesením ze dne 31. 7. 2012, čj. 8 Azs 9/2012 - 54, ustanovil stěžovateli zástupkyní advokátku Mgr. Ivu Svobodovou a současně stěžovatele vyzval, aby jejím prostřednictvím doplnil kasační stížnost o důvody, pro které napadá rozsudek krajského soudu.

[7] Ustanovená zástupkyně v doplnění kasační stížnosti namítla, že krajský soud nesprávně posoudil argumenty stěžovatele tím, že označil jeho tvrzení za neprokázaná a tím, že uvedl, že stěžovatel si chce legalizovat pobyt na území České republiky. Stěžovateli těžce onemocněla dcera, pročež musela postoupit náročnou operaci. Stěžovatel byl nucen si vypůjčit peníze na úhradu jejího léčení, jelikož stát přispívá na léčbu svých občanů jen minimálně. Dlužnou částku nebyl schopen splácet svým věřitelům a ti jej nechali pronásledovat skupinou osob, která mu nejdříve opakovaně vyhrožovala újmou na zdraví, následně byl zbit a věřitelé mu vyhrožovali smrtí. Stěžovatel se obrátil s žádostí o pomoc na příslušné orgány činné v trestním řízení. Ty však nebyly schopny útočníky zajistit a ani stěžovateli poskytnout potřebnou ochranu. Rozhodl se proto řešit situaci opuštěním Ukrajiny.

[8] Krajský soud podle kasační stížnosti dále nesprávně zhodnotil situaci, v jaké se stěžovatel nachází a neprověřil skutečnosti jím uvedené. Ty podle jeho názoru odůvodňují udělení azylu podle § 14 zákona o azylu.

[9] Stěžovatel navrhl, aby krajský soud v pokračujícím řízení, tedy poté, co Nejvyšší správní soud zruší napadený rozsudek, učinil dotaz na českou ambasádu v K. za účelem zjištění možností ochrany, které běžně Ukrajina poskytuje svým občanům nacházejícím se ve stejné nebo obdobné situaci jako stěžovatel a též za účelem zjištění úrovně vymahatelnosti práva na Ukrajině.

[10] Stěžovatel závěrem uvedl, že na území České republiky vede řadu let klidný život a je bezúhonný, splňuje tak předpoklady pro udělení humanitárního azylu podle § 12 zákona o azylu (pozn. NSS – patrně myšlen § 14 zákona o azylu).

IV.

[11] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhl její zamítnutí pro nedůvodnost. V řízení neshledal existenci žádného důvodu pro udělení azylu stěžovateli. Takovým důvodem nejsou ani obavy stěžovatele z mafie, kterou za ním měl poslat věřitel ve snaze docílit splacení dluhu. Žalovaný správně zdůvodnil i neudělení doplňkové ochrany, což podložil informacemi o zemi původu. Žalovaný má za to, že shromáždil veškeré potřebné doklady a zabýval se všemi relevantními skutečnostmi pro vydání rozhodnutí. Stěžovatel se ve své vlasti mohl obrátit o pomoc na státní orgány, což však neučinil. Nesnažil se požádat o pomoc ani další instituce, jako jsou soudy, nevládní organizace či ombudsman. Stěžovatel tak nedal státním orgánům a ostatním institucím možnost poskytnout mu ochranu. Své obavy řešil vycestováním z vlasti. To ovšem neznamená, že by státní orgány země jeho původu jeho problém nemohly řešit a že by mu odmítly pomoc.

V.

[12] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Kasační stížnost je v souladu s § 104a s. ř. s. přijatelná, pokud svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musel by ji Nejvyšší správní soud podle citovaného ustanovení odmítnout jako nepřijatelnou. Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“ je typickým neurčitým právním pojmem. Výkladem institutu nepřijatelnosti a demonstrativním výčtem jejích typických kriterií se zdejší soud zabýval mimo jiné v rozhodnutí ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006 - 39, všechna rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz, podle kterého „*přesahem vlastních zájmů stěžovatele je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*.“

[13] Nejvyšší správní soud v posuzované kasační stížnosti neshledal důvody svědčící pro její přijatelnost.

[14] Stěžovatel v obecné rovině namítl, že krajský soud nepostupoval správně, považoval-li tvrzení stěžovatele za neprokázaná. Nespecifikoval však, o jaká konkrétní tvrzení se má jednat. Měl-li na mysli závěr krajského soudu, dle kterého stěžovatel v průběhu správního řízení neprokázal skutečnosti svědčící pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, pak je třeba dát krajskému soudu v jeho hodnocení za pravdu. Jak z (opakované) žádosti o udělení mezinárodní ochrany, tak i z pohovoru vyplynulo, stěžovatel přicestoval do České republiky z ekonomických důvodů. Na Ukrajině se zadlužil a měl potíže s věřiteli, kteří jej nechali několikrát fyzicky napadnout. Na území České republiky pobývá více jak 10 let, přitom do r. 2006 legálně. Stěžovatel požádal o mezinárodní ochranu v souvislosti s hrozícím správním vyhoštěním. V České republice chce žít se svou dcerou a její rodinou. Na Ukrajinu se odmítá vrátit z důvodu obavy před věřiteli, kteří usilují o jeho život.

[15] Nejvyšší správní soud nespatřuje ve stěžovatelem uvedených důvodech žádosti o udělení mezinárodní ochrany skutečnosti svědčící udělení azylu podle § 12 a ani podle §

14a zákona o azylu. Stěžovatelem vylíčené potíže na Ukrajině jsou typickým příkladem kombinace ekonomických potíží a problémů se soukromými osobami. Nejvyšší správní soud opakovaně vyslovil, že ekonomické potíže v zemi původu a obavy z věřitelů související s neuhrazením dluhu, nejsou relevantními důvody z hlediska zákona o azylu.

[16] Nejvyšší správní soud např. v rozsudcích ze dne 27. 8. 2003, čj. 4 Azs 5/2003 – 51, ze dne 18. 12. 2003, čj. 6 Azs 45/2003 - 49, ze dne 10. 3. 2004, čj. 3 Azs 22/2004 – 48, nebo ze dne 14. 6. 2007, čj. 9 Azs 49/2007 - 68, vyložil, že skutečnost, že žadatel o mezinárodní ochranu má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, pokud tyto problémy nebyly zapříčiněny důvody pro azylové řízení významnými, tedy pronásledováním z důvodu rasy, národnosti, náboženství, příslušnosti k určité sociální skupině či pro zastávané politické názory. Při posouzení otázky udělení azylu z hlediska § 12 je tudíž podstatné, zda byli původci pronásledování (zde věřitelé žadatele) motivováni některým z azylově relevantních důvodů. Taková skutečnost nebyla v řízení ze strany stěžovatele ani tvrzena a ani prokázána. Naopak, potíže ze strany soukromých osob byly motivovány ekonomickými důvody, způsobenými neschopností stěžovatele splácet dluh.

[17] Nejvyšší správní soud dále v rozsudku ze dne 16. 9. 2008, čj. 3 Azs 48/2008 - 57, dospěl k závěru, že za určitých okolností může být negativní chování soukromých osob přičteno státu, a to zejména za situace, kdy stát není ochoten nebo schopen poskytnout ochranu osobě pronásledované ve smyslu § 2 odst. 8 zákona o azylu. Z rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2008, 1 Azs 86/2008 - 101, ze dne 30. 9.2008, čj. 5 Azs 66/2008 - 70, nebo ze dne 31. 10. 2008, čj. 5 Azs 50/2008 – 62, vyplývá, že v případě pronásledování soukromými osobami se musí postižená osoba obrátit s žádostí o pomoc nejprve na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout.

[18] Stěžovatel v kasační stížnosti uvedl, že se obrátil na ukrajinské orgány činné v trestním řízení, které však nebyly schopné útočníky zajistit a stěžovateli poskytnout ochranu před jeho věřiteli. Nejvyšší správní soud nemohl k těmto tvrzením přihlédnout s ohledem na § 109 odst. 5 s. ř. s. Toto ustanovení zabraňuje uplatňování skutkových novot, které nebyly stěžovatelem předestřeny v řízení před krajským soudem. Kasační stížnost lze opřít jen o takové konkrétní právní či skutkové důvody, jež byly v řízení před krajským soudem přípustně uplatněny dle § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s. (srov. rozsudek ze dne 28. 7. 2005, čj. 2 Azs 134/2005 – 43). Stěžovatel v žalobě namítl, že se správní orgán nezabýval skutečnou vymahatelností práva na Ukrajině, netvrdil ale, že by mu ukrajinské státní orgány neposkytly potřebnou ochranu. Naopak, z protokolu o pohovoru k jeho první žádosti, který je součástí správního spisu, vyplývá, že stěžovatel při své hospitalizaci policii sdělil, že neví, kdo jej zbil. Navíc nechtěl, aby jej policie zadržela a vyslýchala, neboť již věděl, že vycestuje z Ukrajiny. Za této situace nelze podle Nejvyššího správního soudu hovořit o tom, že by ukrajinské orgány selhaly při poskytování ochrany stěžovateli.

[19] Přijatelnost kasační stížnosti nemůže založit ani nesouhlas stěžovatele se závěrem krajského soudu, že stěžovatel si chce legalizovat pobyt na území České republiky. Tuto skutečnost totiž stěžovatel v průběhu správního řízení výslovně potvrdil a nikterak ji nezpochybňoval. V průběhu své první žádosti uvedl, že o mezinárodní

ochranu požádal až poté, co mu bylo zrušeno pracovní vízum a bylo mu uděleno správní vyhoštění. I druhou, nyní posuzovanou, žádost podal v souvislosti s udělením správního vyhoštění a se snahou o legalizaci pobytu.

[20] K tomu lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2004, čj. 7 Azs 117/2004 – 55, nebo usnesení ze dne 30. 11. 2010, čj. 8 Azs 14/2010 – 64, podle kterých snaha o legalizaci pobytu za účelem hledání či pokračování ve vykonávání práce na území České republiky z důvodu tíživé finanční situace v zemi původu neobstojí jako relevantní důvod ve smyslu § 12 ani § 14a zákona o azylu. Řízení o mezinárodní ochraně je zcela mimořádným institutem, který slouží k ochraně cizinců pociťujících důvodnou obavu před pronásledováním v zemi svého původu nebo kterým by v případě návratu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy. Legalizace pobytu prostřednictvím řízení o udělení mezinárodní ochrany je proto nepřijatelná.

[21] Stěžovatel v kasační stížnosti správnímu orgánu vytkl, že se dostatečně nezabýval jeho potížemi ve vztahu k důvodům pro udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu. Tento kasační okruh je třeba odmítnout jako nepřípustný ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť stěžovatel v žalobě nikterak nezpochybňoval rozhodnutí žalovaného ve vztahu k posouzení důvodů pro udělení humanitárního azylu.
[22] Nicméně i přesto Nejvyšší správní soud považuje za vhodné poukázat na rozsudek ze dne 11. 3. 2004, čj. 2 Azs 8/2004 – 55, v němž tento soud vyložil, že smysl humanitárního azylu spočívá v tom, že azyl lze poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádný z případů předpokládaných v § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat především na případy, u nichž je obvyklé udělování humanitárního azylu, např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou.

[23] Žalovaný v nyní posuzovaném případě dospěl ke správnému závěru, že o žádnou takovou situaci se v případě stěžovatele nejedná. Stěžovatel ve správním řízení potvrdil, že důvodem pro vstup do řízení o mezinárodní ochraně je legalizace pobytu, motivovaná snahou o splacení dluhu a případně získání peněz na operaci pro jeho starší dceru, žijící s matkou v Polsku. Tyto okolnosti a ani přání stěžovatele žít na území České republiky se svou druhou dcerou a vnučkou nepředstavuje natolik závažný a naléhavý důvod, aby bez přistoupení dalších okolností zvláštního zřetele hodných, mohly být vnímány jako důvody pro udělení humanitárního azylu (k tomu obdobně viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 4. 2004, čj. 4 Azs 47/2004 - 60).

[24] Shora uvedené dokládá, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na jednotlivé námitky vznesené v kasační stížnosti. Kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Jelikož Nejvyšší správní soud neshledal přijatelnost kasační stížnosti, odmítl ji na základě § 104a odst. 1 s. ř. s.

[25] O nákladech řízení rozhodl tento soud na základě § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, jestliže byl návrh odmítnut.

[26] Stěžovateli byla ustanovena zástupkyní advokátka; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud určil odměnu advokátky částkou 2100 Kč za jeden úkon právní služby (podání kasační stížnosti) a dále 300 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů v souladu v souladu s § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. d) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), celkem tedy 2400 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě šedesáti dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. listopadu 2012

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu